

«Билэр – көрөр урганнар»

(иитээчилэргэ аналлаах көмө матырыйаал)

Онордо: үрдүкү категориялаах иитээччи
Лукина Анисия Гаврильевна

2025

Биэс билэр – көрөр уорганнар

Сыттыбын

Көрөбүн

Тутабын

Истэбин

Амсайабын

«Илии» – киһи тутар – хабар уоргана

Илибинэн тугу тутан билэбиний?

«Илиигин харыстаа» – быраас сүбэтэ

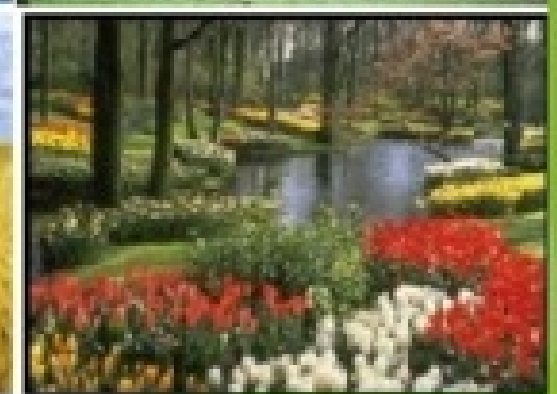

- Илиин тириитин харыстаа.
- Илиин киртийдэбинэ сууна сырыт.
- Илиигин тонгорума.
- Сытыы туттар тэрилтэн харыстаа, сэрэхтээх буол.
- Илиин саамай киһи туттар уоргана буоларын умнума.
- Илиигин, тарбаххын өрүү эрчийэ сырыт.

«Харах» – киһи көрөр уоргана

Тугу көрөбүт?

«Хараххын харыстаа» – быраас сүбэтэ

- Сытан эрэ кинигэни көрүмэ, аабыма.
- Тэлэбийһэри чугастан көрүмэ.
- Төлөпүөнү уһуннук көрөр буортулаах.
- Суруйар, ааһар буоллаххына уотун сырдык буолуохтаах.
- Хараххын бэрэбиэркэлэтэ сырыт.

«Мурун» – сыты билэр уорган

Муннубут туох сыты билэрий?

«Муннугун харыстаа» – быраас сүбэтэ.

- Муннугун ыраастык тута сырыт.
- Муннугунан сөпкө тыынарга үөрэн.
- Бытархай маллары муннугар угума, кутталлаах!
- Платогунан тутта үөрэн.
- Сытыы төбөлөөх малларынан муннугун хастыма!
- Муннун бүөлэннэбинэ бырааска көрдөр.

«Кулгаах» – киһи истэр уоргана

Кулгаахпытынан тугу истэбитий?

«Кулгааххын харыстаа» – быраас сүбэтэ

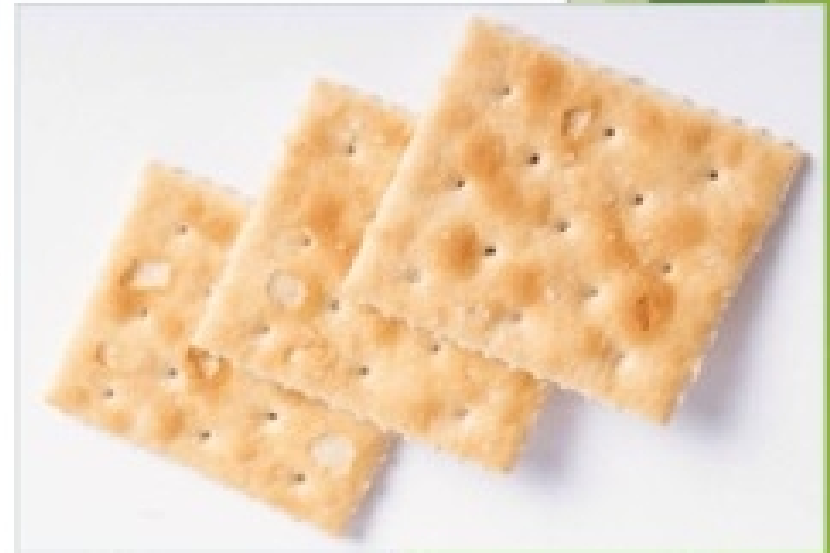
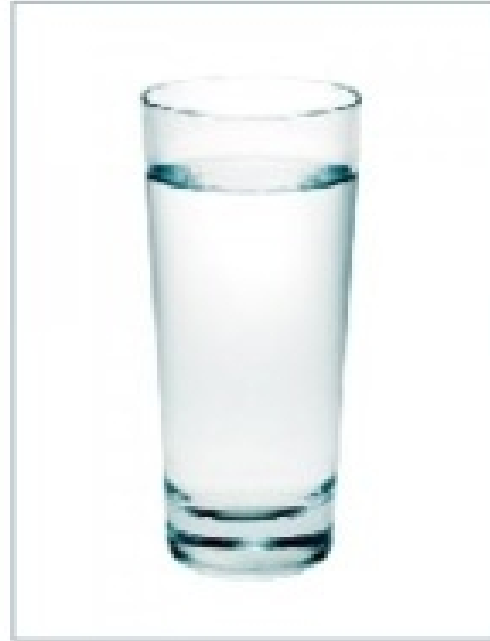

- Кулгааххын тымныыттан, күүстээх тыалтан, харыстаа.
- Кулгааххын ыраастык тута сырыт.
- Араас маллары кулгааххар угума, кутталлаах!
- Кулгаабын ыарыйдабына бырааска тутатына көрдөр.

«Тыл» – амтаны билэр уорган

Туох амтаннаах астарый?

«Тылгын харыстаа» – быраас сүбэтэ

- Аһаан баран аяххын сайџанаргын умнума.
- Сытыы маллары аяххар угума, тылгын быһыан.
- Олус итии аһы аһаама, тылгын сиэтиэн, амтаны билбэт буолуон.
- Тылгын сымнаџас суокканан ыраастыы сырыт.
- Тылга сөптөөх эрчиллиилэри оноро сылдьар үчүгэй.